

Verslagjaar 2008

2008 werd het jaar waarin de in Amerika begonnen kredietcrisis in rap tempo oversloeg in een financiële crisis die heel de wereld zwaar ging raken. Terwijl in het begin van 2008 de dekkingsgraad van het Pensioenfonds Predikanten vertrouwenwekkend was en de discussie hoofdzakelijk ging over de implementatie van de nieuwe Pensioenwet, bepaalde de instortende dekkingsgraad de laatste maanden van het jaar de agenda. Met grote bezorgdheid heeft de Deelnemersraad de uiterst negatieve ontwikkeling van de dekkingsgraad gevolgd, van een stand van 146,5% per 1 januari tot 100,6% per 31 december van het verslagjaar. Opvallend is dat deze ongekend sterke daling van de dekkingsgraad van pensioenfondsen in het algemeen, de interesse in pensioenen enorm heeft doen toenemen. Nagenoeg heel Nederland spreekt nu over de dekkingsgraad van pensioenfondsen en de indexatie van pensioenen en in televisieprogramma's buitelen pensioenskundigen over elkaar heen.

En verder

startten in de zomer van 2008 vier leden van de Deelnemersraad in hun rol binnen het Verantwoordingsorgaan, verdween de vrijwillige bijspaarmodule en waren onder meer het rapport Meetellen, het arbeidsongeschiktheidspensioen, de hoge franchise, het Anw-hiaat en verantwoord beleggen regelmatig gespreksonderwerp binnen de Deelnemersraad.

Aantal vergaderingen

Over al deze onderwerpen vergaderde de Deelnemersraad acht maal tijdens dit verslagjaar, namelijk in januari, maart, april, juni, september, november en tweemaal in december. In september was er overleg met zowel de directeur als een bestuurslid (portefeuille emeriti) van de Bond van Nederlandse Predikanten (BNP). In april en november volgde na het eigen overleg een gezamenlijke vergadering met het Bestuur. Ook was de directeur van het pensioenfonds regelmatig bij de Deelnemersraad aanwezig om voorgenomen besluiten toe te lichten. De extra vergadering in december werd kort tevoren uitgeschreven vanwege de zorgelijke financiële toestand. Dat alle leden daarbij aanwezig waren, is tekenend voor de hoge mate van betrokkenheid.

Werkdruk

Ook het eigen functioneren was regelmatig onderwerp van bespreking. De leden noemen het werk voor de Deelnemersraad intensief en de materie complex. De vertegenwoordigers uit de 'actieve' deelnemers (dienstdoende predikanten) merkten op dat de gepensioneerde leden gemakkelijker toekwamen aan het lezen van de vele beleidsstukken. Ook het vele tussentijdse overleg per e-mail bij (laat) ingediende adviesaanvragen woog een deel van de leden zwaar. Zorg leeft er over de vraag of de Deelnemersraad op deze wijze ook op de lange termijn door vrijwilligers 'bemenst' kan blijven.

Positieve ontwikkeling is dat de Deelnemersraad grotere bekendheid begint te krijgen. Na het vorige jaarverslag meldden zich maar liefst vier 'slapers' (gewezen deelnemers) om de ene openstaande vacature te vervullen.

Aan het eind van het verslagjaar traden twee vertegenwoordigers af vanuit de actieve deelnemers, namelijk mevrouw ds.

W.T.V. Verhoeven en de heer ds. J.C. Fockens. In alle vacatures kon worden voorzien (samenstelling Deelnemersraad onderaan dit verslag).

Arbeidsongeschiktheid

Na uitvoerig overleg benoemde een aantal leden het negatieve aspect van 'Meetellen', het rapport inzake de toetsing van de regelingen bij werkloosheid, ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid.

Het rapport spreekt onder meer over het oneigenlijk gebruik dat van de regeling voor arbeidsongeschikten wordt gemaakt. De wens tot bezuinigen op deze regeling speelt echter ook een rol. De Deelnemersraad schreef in een bezorgde brief aan de directeur van de BNP dat fysiek ongeschikte predikanten niet de dupe mogen worden van de gewijzigde regeling.

De Deelnemersraad acht zich verantwoordelijk voor deze materie omdat een vrij hoog gedeelte van de pensioenpremie gemoed is met de uitkering aan arbeidsongeschikten. Daarom heeft de Deelnemersraad zich ook beraden op de mogelijkheid/wenselijkheid een arbeidsongeschikte op te nemen als lid. Het Bestuur sprak zich uit tegen uitbreiding van de Deelnemersraad tot tien leden en stelde voor om de moeilijk vervulbare plaats van de 'slaper' voorlopig door een arbeidsongeschikte te laten innemen. De directeur wees het verzekeren van arbeidsongeschikten buiten het Pensioenfonds van de hand gezien de hoge kosten.

'Bijspaarmodule'

De Deelnemersraad werd pas in het stadium van voorgenomen besluit bij deze materie betrokken. De directeur heeft erkend dat de procedure onzorgvuldig is geweest. Na de negatieve uitspraak van staatssecretaris De Jager van financiën over de onmogelijkheid tot fiscale aftrek van premiestortingen voor een vrijwillige bijspaarmodule, was deze als product niet meer aantrekkelijk. De suggestie van de staatssecretaris om alle pensioenpremies te verhogen om tot een hogere pensioenopbouw te komen, wees de directeur af, omdat daarmee de vrijwilligheid verdwijnt.

Overigens spaarde slechts een kleine groep van 28 spaarders voor deze aanvulling op de pensioenopbouw. Verder spaarde één actieve deelnemer binnen het belastingregime van 'pseudowerknemerschap'. In theorie zou deze spaarwijze voortgezet kunnen worden, maar gezien de zeer geringe belangstelling, bleek dit uiteindelijk toch niet haalbaar.

Hoogte franchise

Het ongenoegen van de Deelnemersraad over het hoge bedrag van de franchise (bedrag waarover geen pensioen wordt opgebouwd vanwege de te verwachten uitkering AOW), leidde tot de toezegging van de directeur in een brochure uitleg te geven aan alle deelnemers van het pensioenfonds. Van alle circa 700 Nederlandse pensioenfondsen is de franchise bij het Pensioenfonds Predikanten het hoogst met in 2008 een bedrag van circa 20.000 euro, terwijl bij pensioenfondsen met een lage franchise een bedrag van circa 11.000 euro wordt aangehouden.

Daarnaast heeft de Deelnemersraad grote bezwaren tegen de jaarlijkse verhoging van de franchise met hetzelfde percentage als de jaarlijkse verhoging van de AOW. De kloof tussen reële AOW-uitkering en hoge franchise wordt daardoor ieder jaar

groter. Het ongevraagde advies vanuit de Deelnemersraad om de franchise voortaan met een bepaald bedrag te verhogen, heeft het Bestuur naast zich neergelegd.

In het concept van de toegezegde brochure, met de naam 'Franchise, AOW en Pensioentekort', bevestigde de directeur opnieuw het onder beginnende predikanten heersende idee dat 70% van het laatstverdiende inkomen als pensioen (inclusief AOW) haalbaar is. De Deelnemersraad vindt het onjuist om het AOW-pensioen van de partner mee te tellen om die 70% te halen en opteert voor openheid en duidelijkheid hierover richting de deelnemers.

In de definitieve versie van de brochure vindt de Deelnemersraad de door hem geuite kritiek te weinig consequent verwerkt. Heldere informatie over het aangekondigde onderwerp 'pensioentekort' ontbrak geheel. Een door de directeur toegezegd herschreven concept werd nooit ontvangen.

Overigens erkende Dr. F.T. Bos, directeur BNP, in het septemberoverleg dat de franchise zeer hoog is. Hij stelde dat predikanten niet veel pensioenpremie betalen. De financiële druk bij betaling van hogere premies om een hogere pensioenopbouw te bereiken, valt in de praktijk mee vanwege de mogelijkheid tot fiscale aftrek voor de inkomstenbelasting.

Anw-hiaat

De Deelnemersraad sprak zich uit tegen de door het Bestuur genoemde koppeling tussen verhoging van het nabestaandenpensioen en de te verwachten vermindering van schade wegens arbeidsongeschiktheid. De kosten van verhoging van het nabestaandenpensioen dienen uit de premie betaald te worden. In de pensioenkrant van december 2008 publiceerde het Bestuur een voorstel dat uitsluitend verbetering geeft voor de groep vrouwen die vanaf 1 januari 2009 weduwe wordt. De eerder gedane toezegging door de directeur dat reparatie zou gelden voor alle circa honderd vrouwen die dit aangaat, onafhankelijk van leeftijd, eventuele partner en inkomen, lijkt hiermee verlaten. Het gesprek hierover gaat echter door.

'Verantwoord beleggen'

De voortgaande implementatie van verantwoord beleggen juicht de Deelnemersraad toe. Over het vele Engelse vakjargon in de definitieve brochure Verantwoord beleggen waren de leden minder te spreken. Ook in deze publicatie vond de Deelnemersraad te weinig terug van zijn kritische, maar opbouwende opmerkingen. Vaktermen moeten volgens de Deelnemersraad worden uitgelegd en/of voorzien van een Nederlandse vertaling, aangezien de doelgroep niet uit deskundigen bestaat.

ALM-studie

De Deelnemersraad nam kennis van de moeilijke materie van de ALM-studie (Asset Liability Management), uitgevoerd door Ortec B.V., verschenen voorjaar 2008. Een ALM-studie kijkt naar de risico's van een pensioenfonds (zoals onderdekking) en naar de mogelijke herstelkrachten. Het rapport vormt de basis voor de beleidsuitgangspunten van het bestuur. Volgens deze studie is het pensioenfonds bij ongewijzigd beleid goed op koers. Tezamen met de leden van het pensioenbureau woonde de Deelnemersraad een voordracht bij door een medewerker van Ortec B.V. over deze ALM-studie.

Noodmaatregelen

De dramatisch lage stand van de lange termijn rente verergerde de financiële situatie van het pensioenfonds in de tweede helft van het jaar. De houdbaarheid van de ALM-studie bleek van korte duur. Gecombineerd met de in rap tempo instortende dekkingsgraad, was het Bestuur in december genoodzaakt met een pakket aan noodmaatregelen te komen. Tijdens een ingelast overleg met de directeur over de voorgestelde bestuursmaatregelen ter versterking van de kapitaalpositie van het pensioenfonds, vroegen de leden uitleg over de feitelijke consequenties en over de verdeling van de pijn over de verschillende belangengroepen. De Deelnemersraad is uiterst ongelukkig met de voorgestelde tijdelijke crisisopslag bovenop de toch al niet uit te leggen zeer hoge franchise. Het Bestuur kiest voor deze opslag ter compensatie van het ontbreken van een sturingsinstrument ten aanzien van de actieve deelnemers aan het fonds. De wenselijkheid om in tijden van crises door middel van niet-indexatie te kunnen ingrijpen in de pensioenopbouw van actieve deelnemers, maakt volgens het Bestuur de vraag urgent om de huidige eindloonregeling om te zetten in een middelloonregeling. Voorjaar 2009 startten twee commissies van het Bestuur met een onderzoek naar deze ingrijpende wijziging van de pensioenregeling voor predikanten.

In zijn advies over de noodmaatregelen aan het Bestuur sprak de Deelnemersraad over 'ingrijpende en zware' maatregelen en deed een aantal aanbevelingen.

Communicatie

De Deelnemersraad vindt open, eerlijke en transparante communicatie naar de deelnemers toe van het hoogste belang. Regelmatig doet de Deelnemersraad voorstellen om te onduidelijke of dubbelzinnige formuleringen en vakjargon in brieven en andere publicaties te verhelderen. Begrijpelijke communicatie vindt overigens niet per se plaats in duur uitgevoerde brochures of pensioenkranten. Een actieve deelnemer aan het fonds sprak zich in correspondentie met het Bestuur uit tegen de duur uitgevoerde publicaties. Het Bestuur stelt echter dat het aantal positieve reacties op de uitvoering van het informatiemateriaal groter is dan het aantal negatieve.

Bij de bespreking van de begroting 2009 heeft de Deelnemersraad bezwaar gemaakt tegen de hoge procentuele stijging van de uitvoeringskosten. In tijd van crisis vindt de Deelnemersraad een verwachte stijging van 17% vergeleken bij de reële kosten van 2008 te fors.

Toekomst Pensioenfonds

De directeur heeft tijdens dit verslagjaar de Deelnemersraad op de hoogte gehouden van een onderzoek naar de kwetsbaarheid van de bescheiden uitvoeringsorganisatie van het pensioenfonds. De Deelnemersraad blijft verdere ontwikkelingen volgen en adviseert over mogelijke voorstellen tot verandering.

Bereikbaarheid Deelnemersraad

Wie wil reageren op dit jaarverslag, kan de secretaris bereiken op het volgende e-mailadres; deelnemersraad@pkn.nl

Amersfoort, 20 juni 2009

Marian Vreugdenhil, secretaris Deelnemersraad

Mutaties Deelnemersraad gedurende 2008

Herbenoeming begin 2008:

De heer ds. F.J. van Harten

Afgetreden eind 2008:

De heer ds. J.C. Fockens

Mevrouw Ds. W.T.V. Verhoeven

Nieuwe leden eind 2008 / begin 2009:

De heer ds. W. Barendrecht

De heer ds. C.H.W. van den Berg

De heer ds. R.E. van den Berg

namens

de dienstdoende predikanten

de dienstdoende predikanten

de 'slapers'

Samenstelling Deelnemersraad begin 2008:

De heer ds. J. Brezet

De heer ds. A.J.G. Dronkert

De heer ds. J.C. Fockens

Mevrouw ds. G.J. van Ginkel

De heer ds. F.J. van Harten, vicevoorzitter

De heer dr. C.H. Koetsier, voorzitter

Mevrouw ds. W.T.V. Verhoeven

Mevrouw M. Vreugdenhil-Fransen, secretaris

Vacature (vervuld begin 2009)

de gepensioneerde predikanten

de gepensioneerde predikanten

de dienstdoende predikanten

de dienstdoende predikanten

de dienstdoende predikanten

de gepensioneerde predikanten

de dienstdoende predikanten

de predikantsweduwen

de 'slapers'

